

Luftslottet är
den mest populära
av övernattnings-
stugorna i
skogseremitaget.
Husets detaljer
är inspirerade
av den ryska byn
Aleksandrovska
i Potsdam/Berlin.

Semester I TRÄDTOPPARNA

För den enskilda skogsägaren är traditionellt skogsbruk sällan en lukrativ affär. Urnatur i norra Småland erbjuder människor en möjlighet att bo i skogen och visar samtidigt hur landsbygden kan blomstra genom att låta träden stå kvar.

TEXT CAROLINE PETERSSON FOTO DANIEL JOHANSSON

DET FÖRSTA JAG SER när vi kommer in i skogen är en spiraltrappa som slingrar sig upp runt ett träd mot Luftslottet, den populäraste av de sju övernattningsstugor som gästerna har att välja mellan. En hängbro löper från stugan till en liten uteplats uppe i träden där ett par med ett litet barn sitter och kopplar av. En liten bit längre in i skogen pågår arbetet med den åttonde stugan, också den byggd uppe i träden, med en trädstam som löper rakt igenom dess mitt. Självt kommer jag att spendera natten på marken i den så kallade Pilgrimsstugan.

ALLT BÖRJADE ÅR 2003. Håkan Strotz som är jägmästare och hans fru Ulrika Krynitz som är biolog och formgivare insåg att de inte ville spendera resten av sina yrkesverksamma liv på kontor. De började leka med tanken om att hitta en plats där de kunde klara sig på

100 000 kronor om året och vara nära självförsörjande på mat. Håkan som redan då höll i en del kurser kände att kursverksamhet också skulle vara enklare att bedriva med ett eget ställe.

– Jag sa på skoj till pappa, som är väldigt intresserad av fastigheter, att han gärna fick hålla ögonen öppna. Jag hade sagt till honom att det skulle finnas en sjö, att det gärna fick vara ett hus som inte var sönderrenoverat och att det skulle finnas skog kvar. Och plötsligt dök den här gården upp, berättar Håkan.

Det var också Håkans far som lade budet, då paret själva under tiden befann sig i Ryssland.

– Jag visste inte ens om att han hade pratat med mäklaren, så jag var lite tagen på sängen. Plötsligt hade vi en gård på 40 hektar, berättar Ulrika.

Det är en genomgående röd tråd i parets berättelse

Mosstemplet har plats för fyra personer och är inspirerad av samernas timrade kåtor med en central eldstad som uppmuntrar till gemenskap.

Håkan Strotz har själv designat och byggt de olika stugorna i skogseremitaget.

I receptionen hos Urnatur finns en ateljé och butik där du bland annat kan köpa Ulrika Krynitz egendesignade inredningstextilier.

”På 1980-talet blev det vanligt att unga dataföretag ville komma ut i naturen

att saker och ting mer eller mindre har kommit till av en slump. Att gården 14 år senare skulle vara en plats för såväl företag och privatpersoner som vill konferera, umgås och koppla av på fanns då inte på kartan. När Håkan bestämde sig för att bygga den första övernattningsstugan i skogen var det delvis ett resultat av en efterfrågan från företag.

– På 1980-talet blev det vanligt att unga dataföretag ville komma ut i naturen. De kunde sticka ut fyra dagar och kaka kottar i stort sett. Men på vanliga företag så är det kanske halva gänget som tycker det är kul medan resten känner att det inte finns på kartan att bo i en granriskydda.

Ulrika vill dock tona ner efterfrågan som den främsta drivkraften till att de startade verksamheten.

– Du tyckte väl mer att det var en ursäkt att få bygga ett hus, säger hon och ler mot Håkan.

Han nickar instämmande och berättar om att han länge haft en dröm om att timra ett hus.

DET ÄR 500 METERS PROMENAD från gården till det område som numera kallas skogseremitaget där gästerna övernattar. Grusvägen som tar oss dit passerar vallodlingar och fårhagar, inramade av flera kilometer gårdsgård, allt byggt traditionsenligt och för hand av Håkan själv. När vi stiger in i Pilgrumsstugan, där vi ska bo, möts jag av en ljuvlig doft av trä som visar sig komma från det ryskinspirerade taket av tjärat trä. Väggarna invärtes är målade med äggoljetempera och designen är enkel, inspirerad delvis av Amish-kulturen. Precis som i de andra stugorna finns här ingen el. Istället får man tända en fotogenlampa och elda i kaminen för att få ljus och värme. Håkan berättar att det är just de små detaljerna som gästerna ofta uppskattar mest, och det är inte svårt att förstå. Varje stuga har sin egen personliga prägel och historia.

Väl inackorderade i stugan guidar Ulrika oss vidare genom skogen till badhuset med urinseparerade toaletter,

Det lilla trädhuset ligger fast förankrat mellan två grova aspar och är den minsta av övernattingsstugorna med plats för endast en person.

Caroline lagar till en gryta över öppeneld med fisk från sjön och grönsaker och örter från den egna gården.

Grusvägen från gården till skogseremitaget ramas in av flera kilometer äkta gårsgård, allt gjort för hand av Håkan.

Chaga är en parasit som angriper framförallt björkar. På Urnatur blandas bitar av svampen med hett vatten och serveras som te till gästerna, precis som i Ryssland där chaga anses kunna bota de flesta sjukdomar.

dušchar med soluppvärmt vatten och badtunnor som används under de kallare månaderna. Den timrade stugan mittemot används för att servera middag under vinterhalvåret. Nu under sommartid får gästerna själva laga till sin mat vid utomhusköket strax ovanför Visjön nere vid gården. Nytt för i år är att man får ta för sig av grönsaker och kryddor odlade på gården och diverse baslivsmedel. Grundutbudet är vegetariskt men vill man går det att beställa till lamm från gården eller fisk från sjön. Sedan är det fritt fram att laga till maten vid gasspisen eller direkt över öppen eld.

– Förra året erbjöd vi gästerna att ta med sig egen mat men det blev väldigt mycket rester och jobb med sophanteringen. Dessutom vet jag av egen erfarenhet från fjällvandring hur mycket jobb det kan bli med planering av mat och hur lätt det är att glömma något. Eftersom vi håller på med odling här känns det också extra kul att kunna erbjuda härodslade råvaror. Responsen har varit överväldigande, berättar Ulrika.

OVANFÖR UTMOMHUSKÖKET MED UTSIKT över sjön finns den senaste byggnaden på gården – plåtslottet, som fått sitt namn från det karakteristiska plåttaket. Här serveras frukosten och här finns el för den som behöver ladda mobilerna. Det är också här jag, Håkan och Ulrika slår oss ner på kvällen för att kunna prata ostört. Samtalet kommer snabbt in på den svenska skogsnäringsen som ofta målas upp som ett föregångsexempel. Håkan och Ulrikas bild är en helt annan.

– Det finns inget som är så olönsamt som att hålla på med skogsbruk i Sverige ... förutom att inte göra något alls med skogen förstås. Om vi skulle kalavverka all vår

skog exempelvis, så skulle vi i bästa fall kunna få två miljoner för den. Sen tar det 100 år för den att växa upp igen. Det innebär alltså en inkomst på 20000 kronor per år. De stora pengarna hamnar i industrin där förädlingen sker säger Håkan och fortsätter.

– För mig är det självklart att man ska använda skogen i ett hållbart samhälle. Men väldigt mycket av den utveckling med nya produkter från skogen man pratar om nu handlar om att få industrin att överleva, inte om hur den enskilda skogsägaren kan få det bättre.

Det Håkan och Ulrika främst vänder sig emot inom svensk skogsnäring är att man uteslutande pratar om kalavverkning för att producera bulkråvara istället för att se vilka andra värden skogen kan generera genom att stå kvar, inte minst om man satsar på besöksnäring.

– Som skogsägare blir man bombarderad av glättiga magasin från olika skogsbolag där allt går ut på att man ska avverka sin skog. Jag väntar på att det ska komma en glättig tidning som skriver om alternativen. När vi bara hugger ner skogen sabbar vi våra möjligheter till att använda naturen på ett annat sätt, säger Ulrika.

HÅKAN OCH ULRIKA ÄR ÖVERTYGDA om att det finns stor potential för fler att gå i deras fotspår.

– Vi hade alla hållbarhetschefer från ett stort företag här nyligen som berättade om en internutredning där det konstateras att klimatförändringarna kommer att påverka medelhavsturismen så till den grad att en miljard gästnätter kommer att behöva omdirigeras och att det förmodligen bara är norrut som gäller. Och när omvärldsanalysföretag pratar om framtidens turism är den som klippt och skuren för Skandinavien, säger Håkan.

Många fäster sig vid de små detaljerna hos Urnatur, som exempelvis det här egendesignade låset som pryder Pilgrimsstugan.

När det skymmer är det vackert att tända en fotogenlampa och slå sig ner i en av fåtöljerna utanför bastun. Eller att ta sig ett bastubad förstås.

Ulrika tror att efterfrågan på den typ av upplevelser som Urnatur erbjuder kommer att öka ju fler som satsar på liknande grejer.

– Eftersom det finns så få ställen som gör det här är det svårt för folk att komma på att de ska leta efter det. Jämför det med att åka på safari, där har de flesta en bild av vad det är för något, förklarar hon.

KNAPPT ETT DYGN HAR GÅTT när det är dags att lämna Urnatur och återvända till Göteborg. Trots det korta besöket har vi hunnit med att plocka lite kantareller i skogen, lagat både lunch och middag i utomhusköket, lånat en av kanoterna och paddlat ut på Visjön och badat och slappat nere vid sjön. Känslan jag bär med mig när jag lämnar är att jag har funnit en plats jag snart vill återvända till – och då under en längre tid för att verkligen hinna landa och till fullo kunna njuta av vad omgivningarna har att erbjuda. Det är inte svårt att förstå Ulrika när hon säger att hon själv har väldigt litet behov av att resa bort.

– Vi har det så himla fint här. Jag kan förvånas över att så många människor som har samma möjlighet som vi ändå väljer att fly bort hela tiden. ☺

HITTA HIT

Urnatur ligger i Holavedskogarna utanför Ödeshög i södra Östergötland, cirka sex mil från Jönköping i söder och Linköping i norr. Från Göteborg och Stockholm kan du ta dig med Swebus till Ödeshög Rasta och gå eller cykla de sista sex kilometrarna till gården. Med lite tur kan Ulrika och Håkan hämta dig på hållplatsen. För 1100 kr per person får du boende, frukost, ingredienser till lunch och middag samt fri tillgång till kanoter och bastu.

URNATUR.SE

MILJÖ

Urnatur är certifierat av Naturens Bästa, en kvalitetsmärkning för ansvarsfull upplevelseturism i Sverige som utfärdas av Ekoturismföreningen. Håkan Strotz är en av initiativtagarna till att märkningen sjösattes år 2002.

NATURENSBASTA.SE